

פרשת בהר

חיבור בין התורה של האדם לתורה של הקב"ה.

הפרשה נפתחת במילים "וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה, בְּהַר סִינַי לֵאמֹר" ומייד אחר כך, פתאום מדברים על מצוות הרלוונטיות לארץ ישראל כשעדיין אדמת ארץ ישראל רחוקה משם. תמיהה זאת, אגב, היא המקור לביטוי השגור "מה עניין שמיטה להר סיני?", כלומר, מדוע נזכר כאן הר סיני דווקא במצוות השמיטה? שני דברים שלכאורה אין קשר ביניהם.

על מנת לענות על שתמיהה זאת, יהיה עלינו לספר על וויכוח קשה שהתרחש בין רבי שלום בר שניאורסון לבין ראשי חובבי ציון. הוויכוח נסב האים הגיע העת לעלות לארץ ישראל או שהציונים מקדימים את החזרה לארץ, שלא בזמנה? במילים אחרות, איך יודעים שהגיעה ההבטחה של הקב"ה להחזיר את עמו מגלות אלפיים?

אמר הרב: "כיצד אתם מתכוונים לעלייה לארץ ישראל בלי לשמוע תחילה את בשורת אליהו הנביא ואת קול שופרו של משיח?" השיבו לו חובבי ציון: "אנו שמענו את קול השופר. מי שלא שמע ודאי אינו ראוי לכך."

החריש הרב לפרק זמן ממושך ואחר כך אמר: "כשתעלו לארץ, קחו אתכם את בני" (מתוך יואל רפל, יראה ואהבה)

אם נחזור עתה לשאלתנו מה לסיני ולארץ ישראל נוכל, איפוא, להסביר ששני המקומות הללו מסמלים שתי מציאויות להתנהלות בחיים. מחד מציאות בה האל הוא היוזם, הוא המכתיב את ההיסטוריה, הוא מבשר וגומל חסדים. שזה הולם את מה שהתרחש בסיני. ומאידך מציאות בה האדם קם עם יוזמות, ופורץ דרך חדשה. גם במצב בו לא שמע את קולו של השופר מחוצה לו-מהשמים, הוא שומע זאת עמוק מתוך ארץ ישראל.

ישנו קושי לחבר בין שני המציאויות. משום שמחד המציאות בסיני שבו אלוקים מוריד לעם מן (לחם) ללא כל עמל והכל טוב ומאידך לחם זה מפי חכמנו זיכרונם לברכה נחשב ל-"נהמא דכיסופא" (לחם בושה). מחד, אנו זכינו לחזור לארצנו, ארץ ישראל ורואים אותה פורחת, בשיא תפארתה והארץ לאט לאט הופכת להוות אור לגויים בדיסציפלינות שונות. זה מעורר כבוד וגאווה ומאידך כל זה הצריך עמל רב בעבודה קשה בחומר בלבנים ובמלחמות עקבות מדם. עם זאת יש לשאוף לחיבור בניהם.

יש לחם מין הארץ ויש לחם מין השמים אנו זקוקים לשניהם. והחיבור, ודומה שבשנה השביעית הוא זמן המצליח לחבר בין שני הדרכים. בשנה זאת אלוקים נותן את ברכתו מין השמים 'וציוויתי את ברכתי בשנה השביעית' ברם ברכה זאת בשנה השביעית היא תוצר של עמל רב של בני האדם בשנה השישית. על זאת הדרך בחג השבועות שוב אנו פוגשים בקורבן העומר הקרב 'משתי הלחם' המסמל אף הוא, חיבור בין לחם מין השמים ולחם מין הארץ. קיבלנו את התורה מין השמים של אלוקים תורה שבכתב ויש תורה מין הארץ של בני האדם תורה שבעל פה.

לכן פרשה זאת מלמדת אותנו את החיבור בין סיני לארץ ישראל, בין התורה מין השמים לבין התורה מין הארץ. בין היוזמה האנושית להדרכה אלוקית. בין הזכות והחסד.

שבת שלום

שרון שלום
רב קהילת קדושי ישראל